C/2024/6020

23.10.2024

Avizul Comitetului Economic și Social European

Digitalizarea energiei: asigurarea unui echilibru între oportunități și riscuri pentru consumatorii europeni

(aviz din proprie inițiativă)

(C/2024/6020)

Raportor: **Kęstutis KUPŠYS**

Consilieră	Marine CORNELIS (pentru raportor)
Decizia Adunării Plenare	15.2.2024
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională
Data adoptării în secțiune	21.6.2024
Data adoptării în sesiunea plenară	11.7.2024
Sesiunea plenară nr.	589
Rezultatul votului (pentru/împotrivă/abțineri)	187/2/1

1. Concluzii și recomandări

1.1. Instrumentele digitale prezintă oportunități extraordinare, în special de facilitare a producției și a flexibilității cererii și de decarbonizare a sectorului energetic. Totuși, acestea riscă să crească nivelul de complexitate a piețelor energiei – deja foarte complexe – în ceea ce privește funcționarea și înțelegerea lor de către micii consumatori de energie, cum ar fi gospodăriile, microîntreprinderile și întreprinderile mici. Energia ar trebui să rămână accesibilă ca preț, adaptabilă și ușor de utilizat. Consumatorii ar trebui să aibă în continuare posibilitatea de a alege prețurile, tipurile de contract și serviciile pentru clienți în mod „pre-digital”.

1.2. Securitatea cibernetică a datelor utilizatorilor trebuie să fie o prioritate. Digitalizarea amplifică nevoia de a introduce reglementări dinamice pentru protecția consumatorilor, adaptate noilor contexte și noilor participanți din sector, care nu sunt neapărat actorii „convenționali” din sectorul energetic sau nu mențin neapărat un contact direct cu consumatorii.

1.3. Digitalizarea sistemelor energetice nu trebuie să fie realizată în detrimentul celor mai fragile grupuri din societățile noastre, în special al celor afectate deja de sărăcia energetică sau de decalajul digital. Dimpotrivă, este esențial să se prevadă garanții în materie de responsabilitate a diferitelor părți interesate și să se asigure condiții de concurență echitabile. Actorii și autoritățile locale joacă un rol esențial în reducerea decalajului digital.

1.4. Deși instrumentele din domeniul inteligenței artificiale și al tehnologiilor registrelor distribuite pot sprijini activitatea autorităților de reglementare, a organismelor de soluționare alternativă a litigiilor (SAL) și a organizațiilor consumatorilor prin identificarea modelelor și a deficiențelor procesului de punere în aplicare și de asigurare a respectării drepturilor consumatorilor, aceste instrumente nu sunt infailibile. Consumatorii ar trebui să aibă întotdeauna dreptul la o supraveghere asigurată de oameni, care să verifice și să monitorizeze practicile actorilor din domeniul energetic și din cel digital.

1.5. Pentru ca consumatorii să beneficieze cu adevărat de gestionarea cererii, ei trebuie să instaleze echipamente și infrastructuri de comunicare, cum ar fi contoarele inteligente și aparatele de uz casnic conectate, care trebuie să fie accesibile ca preț și ușor de utilizat, durabile și concepute ținând seama de interesele utilizatorilor. CESE recomandă să se adopte o abordare echilibrată, care să pună accentul pe proiectarea incluzivă și accesibilă, și să se completeze furnizarea de instrumente digitale mai avansate și, aparent, mai costisitoare, cu măsuri menite să îmbunătățească „fluența” gospodăriilor în materie de eficiență energetică.

1.6. Ar trebui să se asigure formare pentru lucrători, inclusiv prin intermediul academiilor pentru industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete, care ar trebui să devină operaționale cât mai curând posibil și să fie promovate în rândul tuturor părților interesate, cu accent pe competențele în materie de eficiență energetică.

1.7. În calitate de reprezentant al societății civile organizate a UE, CESE ar trebui invitat să se alăture grupurilor de lucru și meselor rotunde pe tema guvernanței sistemelor energetice inteligente menționate mai sus. În special, CESE îndeamnă Comisia să își intensifice eforturile în vederea lansării Grupului de experți al UE în domeniul energiei inteligente.

2. **Context**

2.1. Într-o comunicare publicată în 2022 ([1]), Comisia Europeană a evidențiat situația existentă în sectorul energetic și a propus modalități de a plasa consumatorii casnici „în prima linie și în centrul" digitalizării sistemului energetic. Comitetul a emis avizul corespunzător în 2023 ([2]).

2.2. Această comunicare a oferit câteva indicii cu privire la direcția care ar trebui urmată pentru a proteja drepturile consumatorilor la intersecția dintre domeniul energetic și cel digital. Legislația generală a UE privind protecția consumatorilor joacă un rol în acest sens, dar digitalizarea sectorului energetic ridică probleme suplimentare: adăugarea unei dimensiuni digitale presupune un nivel mai ridicat de complexitate, iar instrumentele dezvoltate pentru era „analogică" pot să nu fie adecvate pentru ([3]) era digitală. Potrivit comunicării, cadrul juridic al UE protejează drepturile consumatorilor, „dar punerea în aplicare se desfășoară lent".

2.3. În ceea ce privește protecția consumatorilor, Comisia Europeană a făcut câțiva pași în direcția cea bună, de exemplu prin adoptarea, în 2023, a unui act de punere în aplicare pentru a îmbunătăți accesul la datele înregistrate de contoare și la datele privind consumul ([4]). Rămâne de văzut în ce măsură aceste inițiative la nivelul UE vor avea succes și cât de puternică se va dovedi inerția sectorului energetic „tradițional". Apar noi oportunități de afaceri, dar, pentru a face față ritmului necesar al schimbărilor, dezvoltarea competențelor este esențială: Europa are nevoie, în primul rând, de o forță de muncă calificată pentru a implementa dispozitive digitale. De asemenea, este esențial să se furnizeze informații cuprinzătoare și să se educe consumatorii, la nivelul gospodăriilor și al întreprinderilor mici, cu privire la modul optim de valorificare a tuturor oportunităților oferite de digitalizare. Este important să se recunoască că sectorul energetic este extrem de complex și poate fi dificil de înțeles, chiar și pentru consumatorii cu un anumit nivel de cunoștințe de specialitate.

2.4. Au fost publicate mai multe studii și documente de politică care oferă informații despre cum pot fi protejați și capacitați consumatorii cu ajutorul digitalizării. Conceptele propuse și cuvintele-cheie utilizate în astfel de studii au vizat protecția datelor și capacitarea consumatorilor, rețelele și contoarele inteligente, partajarea energiei și tranzacțiile *inter pares*, răspunsul la cerere, orașele și clădirile inteligente, reîncărcarea inteligentă etc. Este larg acceptat faptul că oportunitățile sunt mai mari decât riscurile.

2.5. CESE își propune să contribuie la dezbaterea în curs, axându-se pe modul în care acțiunile societale în materie de sisteme digitale și energetice ar putea conduce la un viitor mai incluziv, în care orice persoană să se simtă în siguranță și în care gospodăriile să beneficieze de avantajele oferite de noile tehnologii. Digitalizarea în ceea ce privește consumatorii (și anume cererea din partea acestora) devine din ce în ce mai importantă având în vedere tranziția verde, deoarece le permite consumatorilor să înțeleagă mai bine impactul lor asupra tranziției energetice și să participe activ la aceasta: ei pot să beneficieze de dinamica piețelor de energie, să crească eficiența energetică, să utilizeze energie din surse regenerabile și să pună în aplicare practici care vizează autonomia energetică.

3. **Transformarea punctelor forte în oportunități**

3.1. În peisajul sectorului energetic european, care evoluează rapid, digitalizarea devine o sabie cu două tăișuri. Pe de o parte, promite o eficiență fără precedent, capacitarea consumatorilor și o cale către un viitor energetic sustenabil. Rețelele inteligente avansate, datele în timp real cu privire la consumul de energie electrică (care conduc la adoptarea pe o scară mai largă a flexibilității cererii la nivelul gospodăriilor) și sistemele de gestionare a energiei electrice bazate pe inteligența artificială pot revoluționa modul în care consumatorii interacționează cu sistemele energetice moderne, își prevăd nevoile în materie de energie și își optimizează consumul. În prezent, instalarea lor stagnează în multe state membre, ceea ce împiedică răspunsuri adecvate la sărăcia energetică și integrarea fără probleme a prosumatorilor și a comunităților energetice în rețea.

([1]) COM(2022) 552 final.
([2]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Digitalizarea sistemului energetic – Planul de acțiune al UE (JO C 184, 25.5.2023, p. 93).
([3]) Echitate digitală – verificare a adecvării legislației UE în materie de protecție a consumatorilor.
([4]) Comisia adoptă un nou act de punere în aplicare pentru a îmbunătăți accesul la datele înregistrate de contoare și la datele privind consumul.

3.2. Aceste inovații au potențialul de a democratiza accesul la energie, de a reduce costurile și de a contribui în mod semnificativ la îndeplinirea obiectivelor Pactului verde european. Cetățenii și întreprinderile din UE au oportunitatea de a explora și de a adopta noile tehnologii deja disponibile; în context global, continentul nostru se află într-un stadiu relativ avansat în ceea ce privește conectivitatea digitală, accesul la rețele și nivelul general de sensibilizare a gospodăriilor.

3.3. În ceea ce privește beneficiile, digitalizarea ar putea nu doar să îmbunătățească gradul de penetrare a surselor de energie regenerabilă și reziliența rețelei, ci și să conducă la obținerea unor câștiguri economice de către consumatori, să crească nivelul de coeziune socială și să reducă sărăcia energetică. În general, digitalizarea îmbunătățește integrarea și interacțiunea dintre diferitele părți interesate, ceea ce le permite consumatorilor să obțină un acces mai larg la resursele de energie locale și regenerabile și să beneficieze de pe urma acestora.

3.4. Rețelele inteligente și digitalizarea joacă un rol esențial în decarbonizarea energiei. Acestea permit o gestionare mai eficientă a resurselor energetice, facilitează integrarea energiei din surse regenerabile și optimizează consumul, în special prin analiza datelor în timp real și prin automatizare. Rețelele inteligente pot îmbunătăți stabilitatea și fiabilitatea rețelei, răspunzând automat la modificările sistemului. Ele reprezintă un instrument remarcabil de consolidare a infrastructurii, astfel încât aceasta să poată depăși o serie de provocări legate de accesul la energie, de sărăcia energetică și de schimbările climatice ([5]). În timp, instrumentele digitale pot reduce costurile operaționale și energetice prin îmbunătățirea eficienței sistemului și prin reducerea presiunii în perioadele de vârf ale cererii.

3.5. Digitalizarea, în special prin automatizarea facilitată de inteligența artificială (IA), prin internetul obiectelor (IoT, inclusiv internetul obiectelor colaborativ) și prin analiza datelor, permite monitorizarea în timp real a producției și a consumului de energie, ceea ce este esențial pentru echilibrarea cererii și a ofertei fără a recurge la surse de energie cu o amprentă de carbon ridicată. Instrumentele digitale pot îmbunătăți reziliența sistemelor energetice împotriva perturbărilor fizice și cibernetice, prin activarea capacităților de răspuns rapid. Chiar dacă transformarea digitală înlesnește modele de afaceri și servicii inovatoare în sectorul energetic, cum ar fi agregatorii, nu ar trebui să uităm că energia este un serviciu esențial, iar accesul la aceasta trebuie să rămână un drept public.

3.6. Instrumentele digitale le pot furniza consumatorilor date detaliate despre utilizarea energiei, permițându-le să ia decizii în cunoștință de cauză cu privire la modelele lor de consum. Digitalizarea joacă un rol și în relația dintre consumatori și serviciile de utilități publice [operatorii de sisteme de distribuție (OSD), furnizorii și agregatorii energetici], de exemplu în semnarea contractelor și în furnizarea de servicii pentru clienți.

3.7. Instrumentele digitale pot sprijini și procesul decizional prin elaborarea unor politici axate în mai mare măsură pe utilizator, în special a planurilor de acțiune privind sărăcia energetică. Trebuie stabilite protocoale de comunicare și de schimb de date privind consumul de energie între OSD/furnizori și autorități pentru a sprijini identificarea consumatorilor vulnerabili și, prin urmare, acordarea de sprijin specific în domeniul energiei, în special pentru cei care se confruntă cu o sărăcie energetică ascunsă.

3.8. Prin intermediul instrumentelor digitale și al tehnologiilor inteligente, flexibilitatea cererii ar putea reduce consumul de energie electrică al gospodăriilor din UE cu peste 71 miliarde EUR pe an până în 2030 ([6]). Prin conceperea unor măsuri favorabile incluziunii în cadrul flexibilității cererii, se pot oferi multiple beneficii directe grupurilor vulnerabile. Aceste măsuri ar trebui să fie simple și ușor de adoptat, ar trebui să mențină confortul și bunăstarea și ar trebui să fie incluse în măsurile de protecție a prețurilor și de sprijin social. Cheia punerii în aplicare cu succes a flexibilității cererii constă în capacitatea sa de a-i responsabiliza pe consumatori, de a reduce costurile energiei și de a contribui la eficiența și durabilitatea globală a sistemului energetic.

3.9. Unele dispozitive digitale sofisticate, în loc să stimuleze implicarea consumatorilor, îi pot „speria” pe aceștia, deoarece pot conține prea multe opțiuni care nu sunt esențiale. Proliferarea acestor instrumente și costurile ridicate de achiziționare și de utilizare a lor pot crea neîncredere. CESE recomandă să se adopte o abordare echilibrată, care să pună accentul pe proiectarea incluzivă și accesibilă, și să se completeze furnizarea de instrumente digitale mai avansate și, aparent, mai costisitoare, cu măsuri menite să îmbunătățească „fluența” gospodăriilor în materie de eficiență energetică. Comitetul propune, de asemenea, instituirea unei proceduri de verificări de audit pentru a garanta respectarea principiului menționat mai sus.

3.10. Rezoluția Parlamentului European referitoare la tehnologiile registrelor distribuite și tehnologiile *blockchain* [P8_TA (2018) 0373] subliniază potențialul acestora de a-i capacita pe cetățeni prin promovarea controlului datelor, reducerea costurilor tranzacțiilor și sporirea transparenței ([7]). Înlocuirea bazelor de date centralizate fragile cu tehnologia registrelor distribuite (DLT) ar putea oferi consumatorilor mai multă încredere că datele nu vor fi modificate. Acest lucru se aplică oricărui tip de date pe care le considerăm importante și care reflectă comportamentul consumatorului și obligațiile contractuale sau extracontractuale, cum ar fi datele privind producția de și consumul de energie, serviciile conexe etc.

([5]) https://www2.deloitte.com/xe/en/pages/energy-and-resources/articles/distribution-grid-investment-to-power-energy-transition.html.
([6]) https://smarten.eu/wp-content/uploads/2022/09/SmartEN-DSF-benefits-2030-Report_DIGITAL.pdf.
([7]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0373_RO.pdf.

3.11. DLT pare deosebit de promițătoare în contextul partajării energiei și al comunităților energetice, iar utilitatea sa pentru tranzacțiile *inter pares* este evidentă. Cele mai bune practici în ceea ce privește transparența guvernanței și utilizarea eficientă a DLT în domeniul energiei ar trebui promovate în rândul mediului academic, al furnizorilor de tehnologie și al grupurilor de consumatori, utilizând platforme de schimb de cunoștințe și grupuri de experți.

4. **Remedierea punctelor slabe sistemice și gestionarea amenințărilor**

4.1. Pe de altă parte, digitalizarea prezintă și riscuri evidente. Preocupările legate de proprietatea asupra datelor, suveranitatea, guvernanța și confidențialitatea datelor, siguranța, securitatea și potențialele atacuri cibernetice la adresa infrastructurii energetice, lacunele, neaplicarea legii și decalajul digital, care ar putea lăsa în urmă categorii vulnerabile de populație, sunt, toate, aspecte ce trebuie abordate.

4.2. Digitalizarea este complexă și costisitoare. Pentru punerea în aplicare a tehnologiilor digitale sunt necesare, adesea, investiții inițiale semnificative în infrastructură și în formare. Sistemele digitale cresc nivelul de complexitate a gestionării energiei, ceea ce poate conduce la noi elemente care să genereze deficiențe.

4.3. Infrastructura energetică este considerată ca prezentând un risc ridicat în temeiul Actului privind inteligența artificială, astfel cum se detaliază în mod explicit în anexa III la acesta. Dependența excesivă de tehnologiile digitale poate face ca sistemele energetice să devină vulnerabile la deficiențele infrastructurii digitale. Infrastructura digitală în sine consumă energie, ceea ce ar putea șterbi unele dintre câștigurile legate de eficiență.

4.4. Provocările generate de apariția informaticii cuantice prezintă un risc și mai mare pentru integritatea sistemului energetic ([8]). Avem în continuare încredere că operatorii de rețea și marii producători de energie sunt conștienți de ceea ce înseamnă acest lucru pentru ei și că posedă competențe de vârf care le vor permite să facă față „provocării cuantice". Totuși, utilizarea acestei noi tehnologii puternice de către actori rău intenționați ar putea, de asemenea, să expună consumatorii la nivelul unităților de consum individuale.

4.5. Instrumentele digitale rămân în mare măsură inaccesibile pentru multe persoane, deși se numără printre componentele de bază ale politicilor energetice recente ale UE. Acest lucru suscită o întrebare importantă: are sens digitalizarea în cazul în care nu există suficientă energie accesibilă pentru a demara procesul? Gospodăriile sărace din punct de vedere energetic tind să aibă un acces mai limitat la tehnologiile moderne din domeniul energiei, inclusiv la soluțiile digitale avansate, din cauza lipsei de cunoștințe și/sau de competențe, a capacității limitate de investiții și a interesului scăzut al întreprinderilor de a oferi soluții specifice pentru astfel de gospodării. Politicile energetice ar trebui să se axeze pe punerea acestor tehnologii la dispoziția gospodăriilor sărace din punct de vedere energetic și pe acceptarea lor de către acestea, deoarece aceste politici reprezintă premise pentru reducerea facturii la energie.

4.6. Pentru a reduce decalajul digital, sunt necesare acțiuni coordonate de industrie: este în interesul furnizorilor să se asigure că consumatorii se pot adapta fără probleme la procesele interne în schimbare și la noile servicii; totuși, acest lucru este posibil numai în măsura în care consumatorii înțeleg beneficiile interacțiunii digitalizate. Cea mai bună cale constă în simplificare și facilitare: serviciile care sunt prea complicate vor eșua, iar consumatorii vor deveni mai reticenți la riscurile pe care le implică adoptarea oricăror tehnologii noi.

4.7. Prin urmare, CESE subliniază că este necesar să se asigure echitatea și incluziunea din faza de proiectare. Având în vedere decalajul digital, CESE solicită măsuri menite să asigure că soluțiile și platformele energetice digitale sunt accesibile și incluzive pentru toți consumatorii, inclusiv pentru categoriile de populație vulnerabile. Aceasta implică dezvoltarea unor instrumente digitale ușor de utilizat, care să răspundă nevoilor diverse și să promoveze accesul egal la serviciile energetice digitale. În 2022, doar una din zece persoane din UE a utilizat, pentru gestionarea energiei la domiciliu, termostate, contoare pentru utilități, lumini sau prize ori alte soluții conectate la internet ([9]). Diferența dintre statele membre ale UE a fost uriașă în ceea ce privește utilizarea acestui tip de soluții: de la două treimi din populație în Țările de Jos, până la o absență aproape completă a oricărei utilizări a soluțiilor de gestionare a energiei la domiciliu conectate la internet în România și Bulgaria.

4.8. Deși, în general, flexibilitatea cererii este benefică pentru funcționarea piețelor de energie, aceasta reprezintă un produs riscant în sine, deoarece utilizarea serviciilor de flexibilitate la nivel de gospodărie implică acceptarea de către consumatori a unui tarif variabil, bazat pe piață, ceea ce ar putea determina transferul volatilității prețurilor către gospodării. Având în vedere că, în astfel de circumstanțe, puterea de negociere a consumatorilor este redusă sau inexistentă, aceștia devin vulnerabili la șocurile legate de prețuri și la alte condiții de piață nefavorabile. CESE subliniază că este necesar să existe mecanisme de protecție pentru eventualitatea în care are loc un șoc „fără precedent", cu efecte dezastruoase asupra facturilor consumatorilor.

([8]) https://www.smart-energy.com/industry-sectors/cybersecurity/preparing-the-power-grid-for-future-quantum-cyberattacks/.
([9]) Eurostat, https://doi.org/10.2908/ISOC_IIOT_USE.

4.9. CESE este de părere că granturile și subvențiile directe joacă un rol în sprijinirea adoptării tehnologiilor digitale și a infrastructurii digitale, cel puțin în faza timpurie de adoptare. Țările aflate în limita de jos a clasamentului privind adoptarea tehnologiilor digitale ar trebui să primească sprijin specific pentru a accelera adoptarea de soluții conectate la internet pentru gestionarea energiei și punerea în aplicare a infrastructurii necesare, în timp ce actorii de pe piețele din aceste țări ar trebui să fie controlați mai des pentru a se asigura că respectă obligațiile de digitalizare la nivelul UE și la nivel național.

4.10. Este cunoscut faptul că introducerea de noi tehnologii și soluții digitale poate contribui la realizarea unor economii semnificative de energie și poate oferi posibilități de obținere a eficienței energetice; cu toate acestea, și economiile inițiale pot să conducă la o revenire a consumului ([10]). CESE își menține punctul de vedere potrivit căruia astfel de efecte pot fi reduse la minimum prin măsuri care vizează dezvoltarea „fluenței" consumatorilor în chestiuni energetice, precum și printr-o ludificare inteligentă, cu accent pe autonomia energetică.

4.11. Sectorul energetic ar trebui să conducă prin exemplu și să pună în aplicare reglementări stricte privind confidențialitatea datelor pentru a proteja informațiile consumatorilor și pentru a consolida încrederea publicului. Punerea la dispoziție a tehnologiei pentru diverse grupuri și pentru persoanele cele mai marginalizate ar trebui să fie o prioritate. Spațiile de testare în materie de reglementare ar putea fi (re)proiectate pentru a direcționa acțiunile actorilor care le utilizează, impunând un „test de vulnerabilitate" pentru a maximiza beneficiile regimului de reglementare relaxat. De exemplu, atunci când se dezvoltă un aparat sau un dispozitiv de uz casnic „inteligent", prima preocupare este dacă acesta poate rezista unui atac cibernetic rău-intenționat într-un „test de determinare a rezistenței". În paralel, însă, aceste dispozitive trebuie să aibă interfețe și design intuitive pentru utilizator, pentru a garanta că, în cel mai rău caz, chiar și utilizatorii cu cel mai scăzut nivel de cunoștințe sunt totuși în măsură să întreprindă acțiunile necesare și să evite cele mai slabe rezultate.

4.12. Pentru a aborda potențialele preocupări etice care decurg din utilizarea IA și a volumelor mari de date în sectorul energetic, CESE solicită punerea în aplicare a unor cadre de reglementare stricte specifice sectorului. Acestea ar trebui să sublinieze guvernanța etică a IA și a volumelor mari de date, asigurând că respectivele tehnologii sunt utilizate în moduri care respectă valorile umane fundamentale și drepturile consumatorilor, după cum este prevăzut în Actul privind inteligența artificială.

4.13. Tehnologia registrelor distribuite (DLT) nu și-a atins încă potențialul mai larg în ceea ce privește implementările concrete de zi cu zi. Recunoscând importanța acestei tehnologii pentru securizarea datelor și a tranzacțiilor energetice și încurajând, prin urmare, transparența și încrederea, CESE sprijină cu prudență utilizarea extinsă a acesteia în aplicațiile digitale pentru tranzacțiile în domeniul energiei. Este nevoie de o supraveghere și de garanții reglementare solide.

4.14. Decalajul digital și cel energetic sunt adesea precedate de o sărăcie intergenerațională înrădăcinată și de inegalitate de șanse. În procesul de introducere a instrumentelor financiare în vederea atenuării acestei provocări, ar trebui respectate principiile tranziției juste. În centrul tranziției digitale juste se află nevoia de a oferi sprijin acelor sectoare și lucrători afectați negativ de perturbările cauzate de digitalizare. Un astfel de sprijin, sub formă de programe de recalificare și de asistență financiară, trebuie să vizeze mai întâi persoanele cele mai vulnerabile; acesta nu ar trebui să creeze noi dezechilibre. Academiile pentru industriile care contribuie la obiectivul zero emisii nete ([11]) urmăresc să formeze 100 000 de cursanți în termen de trei ani de la înființare; digitalizarea sectorului energetic, cu beneficiile sale clare pentru eficiența energetică, este unul dintre domeniile pe care trebuie să se axeze aceste academii.

4.15. Impactul acestui „decalaj în materie de digitalizare a energiei" ar putea fi chiar mai amplu decât s-a estimat. Este posibil ca consumatorii lăsați în afara digitalizării energiei să nu poată beneficia de noile oportunități și participa în mod eficient la procesul de tranziție energetică. Din cauza decalajului emergent dintre „consumatorii avansați"/prosumatori și „consumatorii tradiționali", consumatorii vulnerabili ar putea avea de suportat o pondere relativ mai mare a costurilor sistemului energetic. În acest caz, tranziția energetică nu ar fi justă și ar avea un caracter regresiv. Este necesară o gamă largă de măsuri pentru a garanta incluziunea adecvată a consumatorilor, de exemplu măsuri care permit proiectarea incluzivă și accesibilitatea ca preț, deoarece digitalizarea nu este un scop în sine.

4.16. Deși instrumentele din domeniul inteligenței artificiale pot sprijini activitatea autorităților de reglementare, a organismelor de soluționare alternativă a litigiilor și a organizațiilor consumatorilor prin identificarea modelelor și a deficiențelor procesului de punere în aplicare și de asigurare a respectării drepturilor consumatorilor, aceste instrumente nu sunt infailibile. Consumatorii ar trebui să aibă întotdeauna dreptul la o supraveghere asigurată de oameni, care să verifice și să monitorizeze practicile actorilor din domeniul energetic și din cel digital.

4.17. De asemenea, CESE solicită ca Uniunea Europeană să își asume un rol de lider în elaborarea de standarde internaționale în domeniul tehnologiilor digitale pentru consumatorii de energie. Transformarea amenințărilor în oportunități la scară mondială implică o analiză atentă a celor mai bune practici ale altor regiuni și adaptarea acestora la nivel local, promovându-le în același timp și mai mult la nivel internațional. Eforturile conduse de UE pentru atingerea celor mai înalte standarde de protecție a consumatorilor ar trebui să pună accentul pe încurajarea colaborării la nivel mondial, pentru a se crea o abordare unificată a drepturilor și obligațiilor consumatorilor care utilizează tehnologii digitale.

([10]) https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214629620302334.
([11]) Regulamentul privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete: accelerarea tranziției către neutralitatea climatică.

4.18. Pentru a atinge acest obiectiv, este esențial să se colaboreze cu parteneri-cheie de la nivel mondial, cum ar fi Agenția Internațională a Energiei (AIE), Comisia Electrotehnică Internațională (IEC) și Federația mondială a energiei inteligente (GSEF). Aceste organizații pot oferi informații și sprijin valoroase, asigurându-se că standardele sunt cuprinzătoare și favorabile incluziunii și că răspund în mod eficace nevoilor consumatorilor de energie din întreaga lume care utilizează tehnologii digitale. Prin această cooperare, UE poate impulsiona eforturile de armonizare a reglementărilor, de îmbunătățire a protecției consumatorilor și de promovare a practicilor energetice durabile la scară mondială.

Bruxelles, 11 iulie 2024.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Oliver RÖPKE